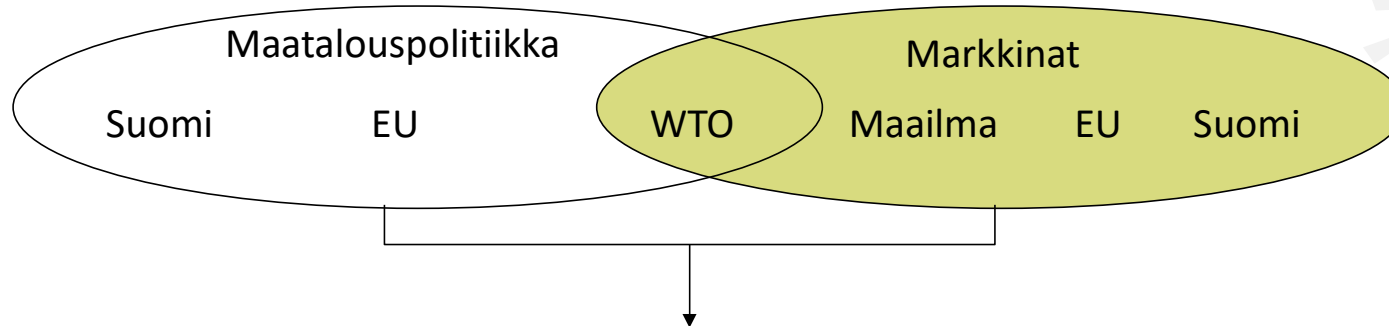

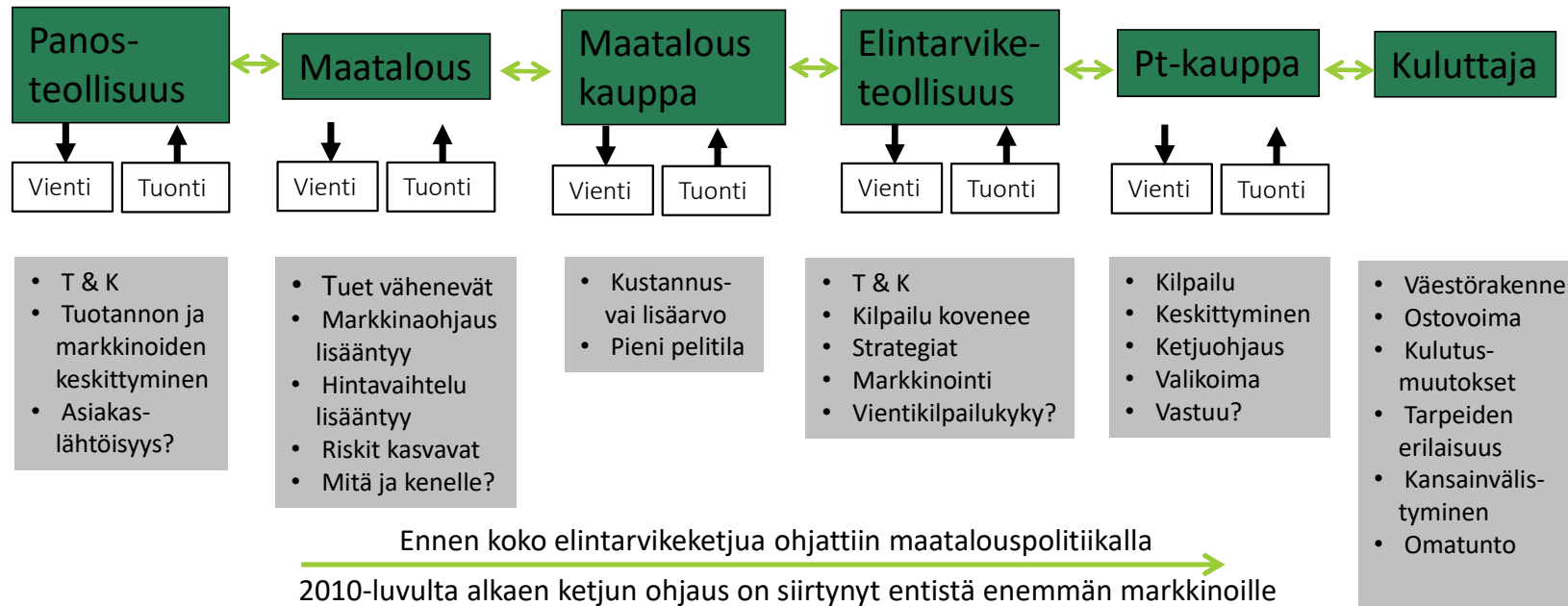
Viljelijä markkinatoimijana ja -vaikuttajana

VYR seminaari 14.2.2024, Hämeenlinna
Timo Jaakkola, Lanterra Oy, Tuotto-hanke

Elintarvikeketjun toimintaympäristö

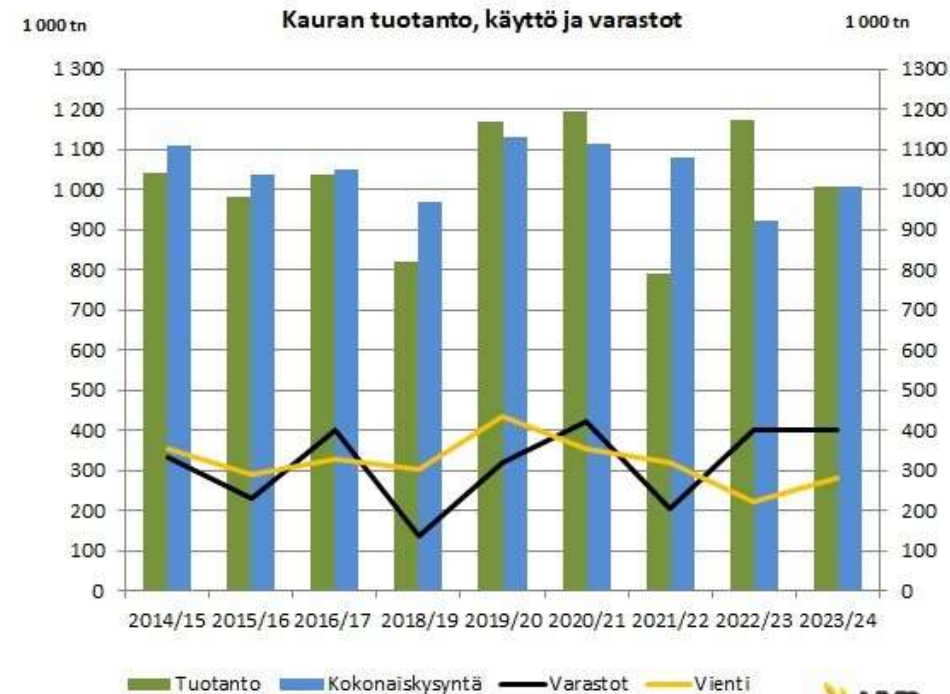
Elintarvikeketju toimii markkinavetoisesti kuluttajan ostopäätösten ohjaamana

Ennen koko elintarvikeketjua ohjattiin maatalouspolitiikalla
 2010-luvulta alkaen ketjun ohjaus on siirtynyt entistä enemmän markkinoille

Markkinat toimivat, mutta viljelijät eivät usein toimi markkinaehtoisesti

- **Kysynnän ja tarjonnan tasapaino haetaan hinnalla**
  - Niukkuus nostaa ja kannustaa tuottamaan lisää, ylitarjonta laskee ja tehottomin tuotanto putoaa pois
  - Toimii kuluttajan ja kaupan sekä kaupan ja teollisuuden välillä – tarjolla ei voi pitää tuotetta, jota ei haluta ostaa
  - Suomen viljantuotantoon sää vaikuttaa enemmän kuin markkinatilanne, sillä tuki mahdollistaa myös heikosti kannattavan tuotannon → krooninen ylitarjonta ylläpitää Manner-Eurooppaa matalampaa hintatasoa
- **Jokainen markkinatoimija pyrkii ostamaan mahdollisimman halvalla ja myymään mahdollisimman kalliilla**
  - Markkinoilla ei tehdä sosiaalipolitiikkaa eikä hyväntekeväisyyttä
- **Hinnoitteluvoima tulee markkinoiden tasapainon hallinnan kautta**
  - Kyky kontrolloida tarjontaa ja/tai löytää tuotteille vaihtoehtoisia markkinoita antaa markkinavoimaa

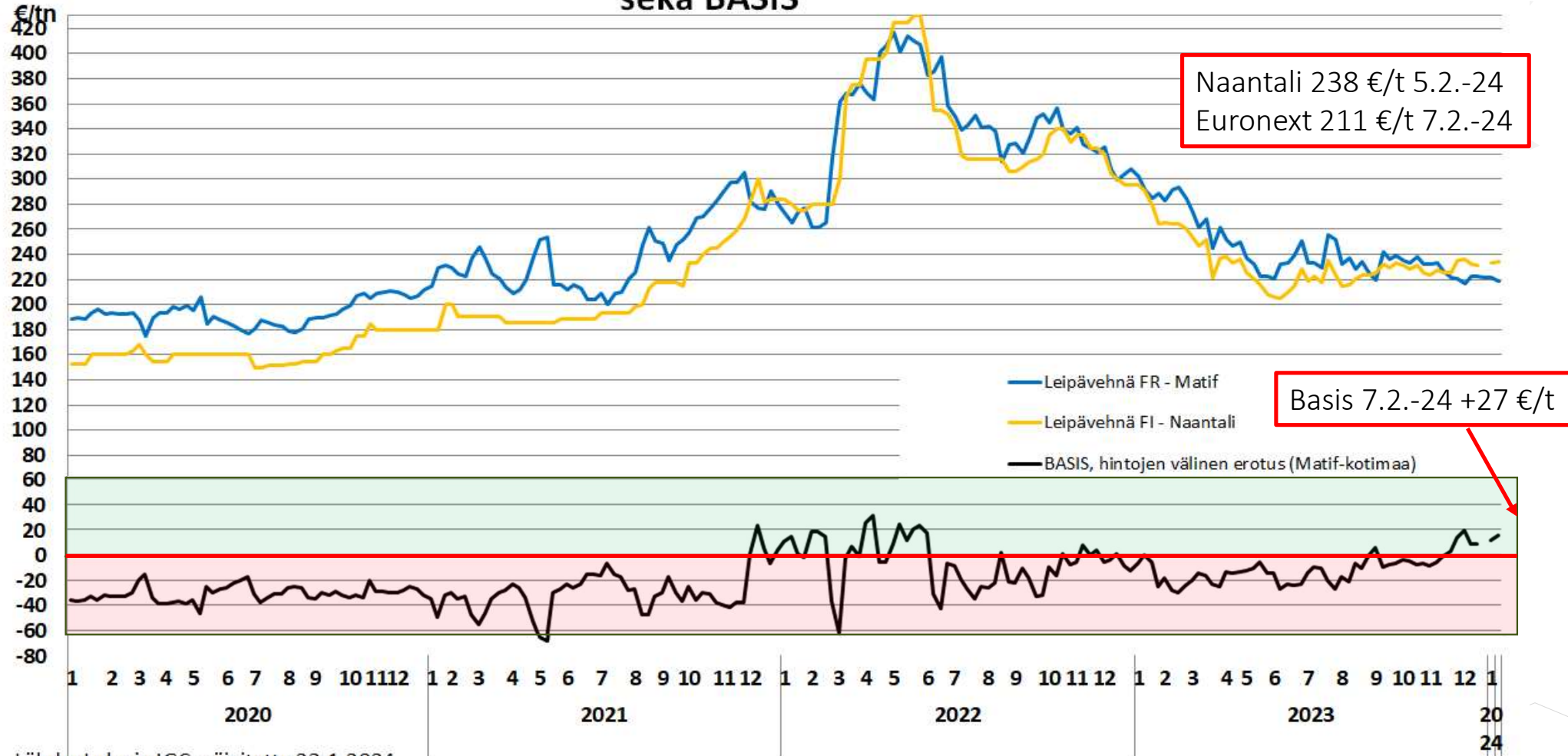
Lähde: Luken ja VYR:n viljatasearviot. Päivitetty 24.11.2023.

Kotimaisen kysynnän alittava kokonaissato on poikkeus

- Umpisurkeana vuonna 2023 vain ohrasato jäi alle kotimaankäytön
- Viimeisten kahdeksan vuoden keskimääräinen kokonaissato on ollut 3200 tt ja näihin on osunut kolme poikkeuksellisen huonoa satovuotta
- Vehnän ja kauran laatu sekä ohran niukkuus ovat pitäneet hintatason poikkeuksellisen korkeana suhteessa Manner-EU:n hintoihin
- Ylivuotinen varasto 1.7.2024 vastaa noin 40 % kotimaan viljankäytöstä

KOTIMAAN VILJATASEARVIOT								
Kaikki viljat (1 000 tn)	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24 24.11.2023
Tuotanto	3 527	3 390	2 691	3 936	3 321	2 567	3 482	2 904
Tuonti	27	50	68	16	11	195	62	25
Kotimaan kysyntä	2 959	2 925	2 652	2 767	2 864	2 813	2 614	2 639
Vienti	780	501	401	799	549	338	376	384
Kokonaiskysyntä	3 739	3 425	3 053	3 566	3 413	3 151	2 990	3 023
Varastot 1.7.	1 149	1 166	870	1 224	1 092	695	1 155	1 062
Varaston muutos	-330	18	-296	354	-31	-397	438	-93

Leipävehnän hintanoteeraus Naantalissa ja NYSE Euronextissä (Matif) sekä BASIS

Lähde: Luke ja IGC, päivitetty 23.1.2024

Viljelijä markkinatoimijana ja vaikuttajana

1. Laske omat tuotantokustannukset

- Mikä on sadosta tarvittava minimihinta todellisilla kustannuksilla ja viiden vuoden toteutuneella satotasolla

2. Tee viljelysuunnitelma markkinatilanteen perusteella

3. Kiinnitä hinta, jos se on mahdollista tehdä kannattavalle hintatasolle

- Jos ei ole, kylvä jotakin paremmin kannattavaa
- Jos kuitenkin kylvät ilman kiinnitystä, tiedosta että lyöt vetoa koko sadollasi markkinoita vastaan

4. Tee markkinayhteistyötä muiden viljelijöiden kanssa

- Tuottajaorganisaatioilla kilpailulain sallima lupa hintaa ja tarjontaa koskevaan sopimiseen
- Isot myyntierät tuovat hinnoitteluvoimaa
- Mahdollisuus markkinoita tasapainottavaan vientiin

5. Jos et tee mitään edellä mainituista, tee edes sopimus

”Maatilan tulos tehdään ostamalla ja myymällä”

Kiitos!

Timo Jaakkola

Lanterra Oy

timo@lanterra.fi

p. 0400 732 145

